מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לאתר מידע מדויק בטקסט מידעי, בטבלה ובגרפים
- להבחין בין השערה לעדות ובין עובדה לדעה
- לכתוב פסקת טיעון מבוססת על מידע מהטקסט

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנת הטקסט

1. א – זברת הערבות
2. א – זכר שליט
3. ב – הזברות אוכלות עשב גבוה וקשה והגנו עשב נמוך ורך
4. ג – כ-1,300,000
5. ב – אריה וגנו (שווים)
6. ד – הרחקת זבובים עוקצים

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הזברה צמחונית ואוכלת בעיקר עשב
2. נכון – כמו טביעת אצבע
3. לא נכון – זברת הערבות הנפוצה ביותר, וזברת גרבי בסכנת הכחדה
4. נכון – כך מתואר בטקסט
5. לא נכון – היא נמנמת בעמידה ושוכבת רק לשינה עמוקה וקצרה

חלק ג' – השלימו את המילה

1. חמור
2. נקבות
3. גשם
4. זבובים
5. גרבי

חלק ד' – מי מוביל את הקבוצה? התאימו

- 1 – ה (זכר שליט בכל משפחה)
- 2 – ג (אין מנהיג קבוע; שמירה על שטח בעונת ההזדווגות)
- 3 – ב (נקבה מבוגרת ומנוסה)
- 4 – א (אין מנהיג אחד; העדר נע יחד)
- 5 – ד (נותרו ממנה רק כמה אלפים בטבע)

חלק ה' – סדר הניסוי עם הזבובים

1. מעלים השערה שהפסים מרחיקים זבובים עוקצים
2. מלבישים סוסים בכיסויים מפוספסים
3. מצלמים כיצד זבובים מנסים לנחות על הסוסים
4. בודקים את התוצאות ומסיקים שהזבובים התקשו לנחות

חלק ו' – כותבים טיעון

1. תשובה טובה כוללת: טענה ברורה בפתיחה, שני נימוקים (למשל שמירה משותפת, הגנה מטורפים, ביטחון במספרים), מילת קישור אחת לפחות, ומשפט סיכום בסוף.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הזברות אוכלות עשב גבוה וקשה והגנו עשב נמוך ורך
- השערת הזבובים; הניסוי הראה שזבובים מתקשים לנחות על פסים
- כל תשובה שמתייחסת לשמירה, הגנה או ביטחון בקבוצה

טיפים להפעלה:

- לפני הכתיבה בחלק 6 כדאי לחזור יחד על הטבלה והגרפים כדי לוודא שהתלמידים בוחרים נימוק מבוסס נתונים
- אפשר לבצע את משימת ההשערה/עדות (חלק מהדף המקורי) בעל פה כהכנה למיון בכיתה
- מומלץ להדגיש את ההבדל בין עובדה לדעה גם בדיונים אחרים בכיתה, לא רק בנושא הזברות

דף תרגול: סוד הפסים – לחיות בעדר

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה יש מידע על זברות ועל חיות שחיות ביחד בקבוצה. נקרא טבלה וגרפים, ונלמד להבדיל בין ניחוש (השערה) לבין בדיקה (עדות).

📖 מילון קטן:

זברת הערבות	המין הנפוץ ביותר של זברה
עדר	קבוצה גדולה של בעלי חיים שחיים יחד
סייח	גור של זברה או סוס
השערה	ניחוש מדעי שעדיין לא הוכח
עדות	מידע או תוצאה שבודקים אם ההשערה נכונה
הסוואה	דרך להסתתר או להיטמע בסביבה
נדידה	מסע ארוך של בעלי חיים ממקום למקום
טורף	בעל חיים שצד ואוכל בעלי חיים אחרים

1 חלק א' – הבנת הטקסט

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו זברה הכי נפוצה?

א) זברת הערבות ב) זברת ההרים ג) זברת גרבי ד) זברת המדבר

2. מי המנהיג במשפחת זברות?

א) זכר שליט ב) נקבה מבוגרת ג) אין מנהיג ד) הסייח הבכור

3. למה זברות וגנו לא רבות על האוכל?

א) הם אוכלים בשעות שונות ב) הזברות אוכלות עשב גבוה וקשה והגנו עשב נמוך ורך

ג) הגנו אוכלים עלים בלבד ד) הזברות לא אוכלות בזמן הנדידה

4. כמה גנו בערך הולכים במסע?

א) כ-13,000 ב) כ-130,000 ג) כ-1,300,000 ד) כ-13,000,000

5. מי רץ הכי מהר?

א) זברה ב) אריה וגנו (שווים) ג) צבוע ד) ילד/ה

6. למה לזברה יש פסים, לפי רוב החוקרים?

א) הסוואה ב) בלבול טורפים בריצה ג) קירור הגוף ד) הרחקת זבובים עוקצים

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	זברת הערבות היא בעל חיים טורף.	☐	☐
2	לכל זברה יש דגם פסים ייחודי משלה.	☐	☐
3	זברת גרבי היא המין הנפוץ ביותר של זברות.	☐	☐
4	עדר גדול נוצר מהתאחדות של משפחות קטנות.	☐	☐
5	זברה ישנה תמיד בשכיבה עמוקה כל הלילה.	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה

השלימו את המילה החסרה.

1. הזברה היא קרובת משפחה של הסוס ושל ה _____ .

2. בכל משפחה של זברות יש זכר שליט אחד וכמה _____ .

3. הגנו והזברות נודדים בעקבות ה _____ .

4. לפי רוב החוקרים, הפסים עוזרים בעיקר להרחיק _____ .

5. זברת _____ נמצאת כיום בסכנת הכחדה.

4 חלק ד' – מי מוביל את הקבוצה? התאימו

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. זברת הערבות	___	**א.** אין מנהיג אחד; העדר נע יחד
2. גנו	___	**ב.** נקבה מבוגרת ומנוסה
3. פיל אפריקני	___	**ג.** אין מנהיג קבוע; שמירה על שטח בעונת ההזדווגות
4. תאו אפריקני	___	**ד.** נותרו ממנה רק כמה אלפים בטבע
5. זברת גרבי	___	**ה.** זכר שליט בכל משפחה

5 חלק ה' – סדר הניסוי עם הזבובים

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	מצלמים כיצד זבובים מנסים לנחות על הסוסים
☐	מעלים השערה שהפסים מרחיקים זבובים עוקצים
☐	בודקים את התוצאות ומסיקים שהזבובים התקשו לנחות
☐	מלבישים סוסים בכיסויים מפוספסים

6 חלק ו' – כותבים טיעון

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. האם עדיף לזברה לחיות בעדר גדול, או במשפחה קטנה לבד? כתבו פסקת טיעון של 5-7 שורות עם טענה, שני נימוקים לפחות מהטקסט/טבלה/גרף, מילות קישור וסיכום.

כרטיס יציאה

מדוע לפי הטבלה הזברות והגנו לא מתחרים על אוכל?

מהי ההשערה המדעית החזקה ביותר כיום להסבר הפסים, ואיזו עדות תומכת בה?

תנו דוגמה אחת לבעל חיים שחי בעדר, וספרו איך זה עוזר לו לשרוד.

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀